

Tomaszewski, Jerzy

"Scholars of Bohemian, Czech and Czechoslovak History Studies, t. I: A–I, t. II: J–P, t. III: R–Z", wyd. Jaroslav Pánek, Svatava Raková, Václava Horčaková, Prague 2006 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 98/2, 303-304

2007

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

z konserwatystami. Badania Anny L a n d a u – C z a j k i ujawniają przecież silny antysemityzm konserwatystów, także krakowskich, podczas gdy Skrzyński odnosił się krytycznie do nacjonalizmu, a co więcej, odegrał istotną rolę w dojściu do tzw. ugody polsko-żydowskiej w 1925 r. Szkoda, że zagadnienie stosunku premiera Skrzyńskiego do mniejszości narodowych w Polsce, nie tylko Żydów, pozostało na marginesie tej biografii.

Książkę uzupełniają: streszczenie w języku angielskim, bardzo użyteczny schemat struktury organizacyjnej MSZ w latach 1921–1924 oraz ilustracje.

Jerzy Tomaszewski
Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej
w Kutnie

Scholars of Bohemian, Czech and Czechoslovak History Studies, t. I: A–I, t. II: J–P, t. III: R–Z, wyd. Jaroslav P á n e k, Svatava R a k o v á, Václava H o r č a k o v á, Institute of History, Prague 2006, s. 445, 468, 390.

W 1999 r. ukazał się w Pradze w niewielkim nakładzie w języku czeskim obszerny tom zawierający informacje biobibliograficzne o współczesnych historykach czeskich („Lexikon současných českých historiků”, uspořádali Jaroslav P á n e k a Petr V o r e l ve spolupráci se Zdeňkem B e n e š e m, Tomášem K n o z e m, Jiřím K o c i a n e m, Stanislavem P e t r e m, Zdeňkem P o u s t o u, Svatavou R a k o v o u, Eduardem Š i m k e m a dalšími českými historiky, Praha 1999, Historický ústav AV ČR, Sdružení historiků ČR, Východočeské muzeum, s. 373), obejmujący 721 nazwisk. Wprawdzie nie znalazłem w nim informacji o niektórych badaczach zajmujących się historią gospodarczą, ale — pomimo raczej nielicznych opuszczeń — księga stanowi nieocenioną pomoc dla osób zainteresowanych historiografią czeską.

Znacznie trudniejszym zadaniem było zgromadzenie analogicznych danych na temat uczonych zagranicznych, podjęte wkrótce po opublikowaniu powyższej książki. Trzy tomy informatora o uczonych zajmujących się dziejami ziem czeskich oraz Czechosłowacji, zamieszkujących poza granicami Republiki Czeskiej, zawierają informacje znacznie wykraczające poza tradycyjne wydawnictwa o charakterze *Who's Who*. Dzieło, jak informują wydawcy we wstępie, obejmuje w zasadzie osoby żyjące, lecz włącznie ze zmarłymi w okresie od 2001 r. do momentu zamknięcia prac edytorskich. Zamierzeniem było wymienienie „wszystkich historyków uczestniczących w badaniach, niezależnie od tego, gdzie mieszkają w świecie, oprócz Republiki Czeskiej — —; uwzględnienie historyków, którzy zajmują się wyłącznie lub choćby częściowo tematyką czeską/bohemistyczną, o ile wykazali swe zainteresowania co najmniej jedną książką lub szeregiem ważnych studiów na ten temat”. Zakres geograficzny objął ziemie wchodzące współcześnie w skład Republiki Czeskiej od wczesnego średniowiecza do współczesności (uwzględniając wszystkie etniczne społeczności tu zamieszkałe), a także ziemie znajdujące się przez dłuższy czas w obrębie Korony Czeskiej (m.in. Śląsk i Łużyce), a wreszcie terytorium Czechosłowacji w latach 1918–1992 (s. 11–12).

Punktem wyjścia dla zbierania informacji był szczegółowy kwestionariusz, a w realizacji projektu zaangażowany był liczny zespół współpracowników, pomocą służyły także liczne zainteresowa-

ne badaniami instytucje zagraniczne (także w Polsce) oraz poszczególni uczeni spoza Republiki Czeskiej.

Rezultaty tych prac są imponujące; informator zawiera dane o 472 osobach z 24 państw (w tym 54 z Polski). Znajdujemy w nim informacje biograficzne (w tym dane o studiach, karierze naukowej i działalności organizacyjnej), najczęściej adresy pocztowe i internetowe, numery telefonów i faksów, zakresy zainteresowań naukowych, a wreszcie bibliografię (ewentualnie ze wskazaniem dalszych informacji bibliograficznych), niejednokrotnie obszerną i dotyczącą nie tylko bohemistyki. Oczywiście należy się liczyć z tym, że nawet przy największej sumienności niektóre osoby mogły zostać pominięte. Niemniej otrzymaliśmy dzieło o wielkiej wartości informacyjnej, które służyć może również jako podręczny informator bibliograficzny. Podstawowy tekst jest w języku angielskim, dane bibliograficzne w językach publikacji (jedynie tytuły hebrajskie także w przekładzie na angielski).

Wydawcy zadbali o aparat ułatwiający odnalezienie potrzebnych informacji, a więc w tomie znajdują się indeksy państw, w których mieszkają wymienieni historycy, i tematów przez nich badanych, a także spis osób uwzględnionych we wszystkich tomach.

Jerzy Tomaszewski
Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej
w Kutnie

The Derveni Papyrus, wyd., wstęp i komentarze Theokritos Kouroumenos, George M. Parássoglou, Kyriakos Tsantsanoglou, „Studia Testi per il Corpus dei Papiri Filosofici Greci e Latini” t. XIII, Leo S. Olschki Editore, Firenze 2006, s. 307 + 30 zdjęć.

Znaleziony w 1962 r. we wsi Derveni (9,5 km od Salonik) częściowo zwęglony papirus jest już od dawna znany w nauce i dyskutowany. O znaczeniu tego znaleziska pisano, że jest ono porównywalne z poznaniem literatury greckiej w Europie w dobie renesansu na podstawie rękopisów napływających z Bizancjum i że daje zupełnie nowy obraz kultury, literatury i filozofii greckiej, zmieniając naszą dotychczasową wiedzę w takim samym stopniu, w jakim greckie rękopisy kilkaset lat temu zmieniły znajomość antycznej Hellady w Europie Zachodniej. Niestety, dzisiaj najbardziej nawet rewelacyjne odkrycia w dziedzinie piśmiennictwa antycznego (można tu jeszcze przypomnieć złote tabliczki orfickie czy zbiór utworów Poseidipposa) nie wywołują takiego poruszenia i nie budzą szerszego zainteresowania intelektualistów europejskich, jak było to w czasach Odrodzenia.

Papirus zawiera właściwie tekst rozprawy (być może zwój jest tylko pierwszą księgą wielkiego dzieła) autorstwa nieznanego nam z imienia filozofa z końca V w. p.n.e. Jeszcze większą rewelacją jest jednak cytowany przez niego i komentowany utwór poetycki (może hymn epicki, a w istocie — poemat teogoniczny) przypisywany Orfeuszowi. W ten sposób nasza znajomość literatury greckiej wzbogaciła się o okazały fragment poezji orfickiej i to pochodzącej, zdaniem takiego znawcy, jak Walter Burkert, być może z VI w. p.n.e.

Papirus stanowi własność Muzeum Archeologicznego w Salonikach i prawo do jego wydania uzyskali uczeni greccy. Po z górą czterdziestu latach otrzymujemy wynik ich pracy. Dotąd znaliśmy